

ASANSÖR SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRİSİ YAYIMLANDI

Odamız ve Elektrik Mühendisleri Odası adına İzmir Şubeleri yürütücülüğünde 18-20 Kasım 2021 tarihlerinde İzmir'de gerçekleşen X. Asansör Sempozyumu'nun sonuç bildirisi yayımlandı.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) tarafından düzenlenen Asansör Sempozyumu, 18-20 Kasım 2021 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Açılış oturumu ve Panellerin Tepekule Kongre Merkezi/İzmir Anadolu Salonu'nda yüz yüze ve aynı zamanda çevrimiçi olarak, bildiri sunumlarının ise çevrimiçi olarak zoom ve youtube üzerinden yayınlandığı etkinliğe yaklaşık 800 kişi katılmıştır. Daha sonraki izlenme oranlarına bakıldığında 01 Mart 2022 itibarıyla 3676 kişi tarafından izlenmiş olduğu ve halen izlenmeye devam edildiği anlaşılmıştır.

Sempozyum boyunca 7 oturumda 14 bildiri sunumu gerçekleştirilmiş, "Türkiye'de Asansörlerin Uygunluk Değerlendirmeleri ve Periyodik Kontrolleri, Piyasa Gözetimi ve Denetimi Arasındaki İlişki" konulu panele; T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Sanayi Ürünleri Güvenliği Genel Müdürlüğü, Türkiye Asansör Sanayicileri Federasyonu (TASFED), Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği (AYSAD), Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği (EAYSAD), TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), Royal Cert Belgelendirme Gözetim Hizmetleri A.Ş., TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) temsilcileri ka-

tılım sağlamış, "Binalarda Asansörlerin Deprem ve Yangın Anında Durumları" başlıklı panele; T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. İzmir Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, Türkiye Asansör Sanayicileri Federasyonu (TASFED), Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği (AYSAD), TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) temsilcileri katılım sağlamış, konular ayrıntılı olarak tartışılmış, görüş ve öneriler üretilmiştir.

Sempozyum sonucunda aşağıdaki konuların kamuoyuna sunulması karar altına alınmıştır:

1. Asansör tasarımı, projelendirilmesi, montajı, revizyonu, bakımı ve periyodik kontrolü, malzeme, risk değerlendirmesi, iş güvenliği, enerji verimliliği, mevzuat ve ilgili standartlar üzerine teorik ve uygulamalı bilgiye sahip uzmanlaşmış mühendislere sektörün gereksinim duyduğu, asansörlerin sadece elektrik, makine ve mekatronik mühendisliği disiplinlerinin meslek alanına girdiği, asansörlerin tasarımından projelendirilmesine, montajından işletilmesine, bakımından periyodik kontrolüne kadar tüm hizmetlerin mühendislik hizmeti olduğu vurgulanarak, Odalarımızın tüm bu süreçte meslektaşlarına yönelik eğitim ve belgelendirme faaliyetlerini geliştirerek sürdürmesi ve bunun ivedilikle mevzuata girmesi gerekliliği belirtilmiştir.

2. Meslek odalarının kuruluş yasalarının verdiği görev çerçevesinde, kamu yararına ve kamu adına sürdürdüğü üretim ve denetim hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla, mesleki denetim hizmetlerinin önündeki yerel ve merkezi siyasi iktidarlarca konulan tüm engellerin ve sınırlamaların kaldırılması gerektiği ve mesleki denetimin olmazsa olmaz koşulunun "uzmanlık ve belgelendirme" olduğu belirtilmiştir.

3. Sektörün nitelikli ara elemana gereksinim duyduğu, ülkemizin teknik eleman yetiştirme konusunda eğitim politikasının olmaması nedeniyle meslek yüksekokullarının ve meslek liselerinin sanayinin gereksinimi olan nitelikli ara elemanı yetiştiremediği, bu konudaki en önemli görevin Milli Eğitim Bakanlığı'na düştüğü belirtilerek, üniversitelere, ara teknik eleman yetiştiren okullara, meslek odalarına ve asansör sektör derneklerine önemli görevler düştüğü vurgulanmıştır.

4. Binaların güvenli ve konforlu asansör tesis edilmesine uygun olarak projelendirilmesi ve yapımında sıklıkla eksiklikler yaşandığı, bina tasarımı aşamasının en başında asansöre ilişkin hususların belirlenip ilgili projelerin gerektiği şekilde oluşturulmasının önemi belirtilmiş; asansör avan ve uygulama, mimari ve statik projelerin tekniğe ve mevzuata uygun olarak hazırlanması ve uygulanması konularında sorumlulukların tanımlanıp, yaptırımların belirlenmesi için yasal düzenlemelerin gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bu noktada binaları yapanlar ve yapı denetim firmalarına somut sorumluluklar yüklenmesi, Meslek Odalarının süreçte aktif olarak yer alması hususunun mevzuatlarda net olarak belirtilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

5. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre 2021 yılı Kasım ayına kadar tescil öncesi ilk periyodik kontrollerde 26.913 adet asansörün A-tipi muayene kuruluşları tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür. Verilerin incelenmesi sonucu uygunluk değerlendirme süreçlerinden geçen asansörlerin %65'inde uygunsuzluk tespit edilmesi dolayısıyla bu süreçlerin iyileştirilmesi için onaylanmış kuruluşlara, monte eden firmalara ve güvenlik aksamı imalatçılara 7223 sayılı Ürün Güvenliği Kanunu kapsamında denetimlerin

gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

6. Asansör periyodik muayenesinin, asansörün teknik düzenlemeye uygunluğunun kontrolü olmadığı belirtilmiş, bu ayırımın net olarak yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

7. Onaylanmış kuruluşların modüler uygulamalarının doğru yürütülemediği, tescil öncesi ilk periyodik kontrolden geçemeyen bir ürünün Modül G belgelendirmesi ile bu süreci geçebildiği, Modül B uygulamasının asansör tasarım incelemesi olmaktan çıkarılarak, son kontrol formu doldurulması seviyesine getirildiği, Modül B+E uygulamasının ise apayrı bir probleme dönüşerek, usta onaylı asansör sertifikası haline getirildiği, asansör tasarımı ve incelemesi yerine bir uygulama projesi denetimine dönüştürüldüğü, güvenlik gerekleri, hesap, mukavemet, çözümlerinin aranmaz olduğunun tespiti yapılmıştır.

8. Asansör konusunda en fazla onaylanmış kuruluş ve denetim kuruluşu bulunan ülkelerden biri olduğumuz halde asansör montajı ve ürün kalitesinde aynı oranda bir yükselişten mahrum kaldığımızı, yapılan testlerde birçok çalışmayan sertifikalı ürün tespit edildiği ifade edilmiştir. Bu kadar uygunsuz ürünün piyasaya sertifikalı olarak sürülebilmesinin sistemin güvenilirliği ve ülkemizdeki işleyişinde sorun yarattığı ve düzeltilmesi için gerekli çalışmalara hemen başlanması gerektiği belirtilmiş, onaylanmış kuruluşlar arasında da eşgüdümün sağlanması gerektiği değerlendirilmiştir.

9. Onaylanmış kuruluşlar tarafından yapılan birçok risk analizinin temel sağlık ve güvenlik gereklerini tam olarak sağlayıp sağlamadığı konusunda ciddi şüphelerin olduğu belirtilmiş, Onaylanmış kuruluşların ve denetim firmalarının uygulama yöntemleri, uygulama sonuçları ve sahadaki test so-

nuçlarının takip edilmesinin gerektiği, buradan elde edilen sonuçların, Bakanlık ve TÜRKAK tarafından firmaların (üretici, montaj, onaylayan ve kontrol) denetimleri için de kullanılması gerektiği tespiti yapılmıştır.

10. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre 2021 yılında kasım ayına kadar 574.684 adet asansörün periyodik kontrolünün gerçekleştirildiği ve bu asansörlerin periyodik kontrollerde yaklaşık %43,45 kırmızı, %8,22 sarı, %35,24 mavi ve %13,09 oranında yeşil etiket aldığı; takip kontrolleriyle birlikte bu oranların düştüğü görülmüştür. Kontrol ve iyileştirme faaliyetlerinin asansörlerin güvenlik seviyelerini günden güne iyileştirdiği ifade edilmiştir. Ancak geçen yıl yeşil alan bir asansörün bu yıl tekrar kırmızı almasının insanların kafasını karıştırdığı değerlendirilmiş, Bakanlığın yetkili montaj ve bakım firmalarına yönelik denetimleri genişleterek sürdürmesinin bu durumu engelleyeceği vurgulanmıştır.

11. Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği kapsamında A Tipi muayene kuruluşlarınca yerine getirilen periyodik kontrol çalışmasının sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, halkın konu hakkında bilgilendirilmesi gerektiği, bu konuda T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, ilgili muayene kuruluşları, meslek odaları ve sektör derneklerinin ortak davranması gerektiği vurgulanmıştır.

12. Muayene, uygunluk değerlendirme ve asansör yapım süreçlerinde işin parasal kısımlarından çok fenni kısımlar ön plana çıkartılması gerektiği, gereğinden fazla parasal kısımların ön plana çıkması durumunda yapılan faaliyetlerin başarıya ulaşmasının çok zor olduğu vurgulanmıştır.

13. A-tipi muayene kuruluşlarının Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirdikleri kont-

roller esnasında asansörlere monte edilmiş olan güvenlik aksamalarının tespit edilmesi ve verilerin Bakanlık Asansör Takip Sistemi'ne (ASTAK) aktarılması sağlanmıştır. Bununla birlikte güvenlik aksamalarının testlerin Bakanlık ile protokol imzalayan Türkak'dan akredite bir laboratuvara yaptırılmaya başlandığı, kasım 2021 tarihine kadar 26 adet üründen numune alındığı ve 13 adet ürünün değerlendirmesinin tamamlandığı, 8 adet adet ürünün test ve muayenesinin sonucunun uygunsuz çıktığı ve test ve muayenelerin devam ettiği belirtilmiştir. Güvenlik aksamalarına yönelik PGD faaliyetlerinde test ve muayenelerin akredite laboratuvarlarda yapılmaya devam etmesi ve laboratuvarlar arasında da eşgüdümün sağlanması gerektiği değerlendirilmiştir.

14. Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği ile birlikte yapılmaya başlanılan asansörlerde yüklü testlerin önemi dile getirilmiş, bunun bir zorunluluk olduğu ve teknik düzenleme kapsamında sağlıklı olarak yapılmadığı ifade edilmiştir.

15. Yüksek yapılarda uluslararası uygulanmaları da dikkate alarak bina yüksekliği, bina genişliği, bina tipine ve kullanıcı yüküne göre değerlendirme yapılarak acil durum asansörü sayısının gözden geçirilmesi ve ilgili ulusal mevzuatlar bu doğrultuda güncellenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

16. Ülkemizde insan yoğunluğunun çoğunlukta olduğu yerleşimlerin deprem kuşağında yer alması dolayısıyla binalarda asansörlerin depreme karşı tasarımlarının gözden geçirilmesi ve deprem riski olan bölgelerde yapılacak olan asansörlerin bu doğrultuda imal ve monte edilmesi gerektiği ve uluslararası standartların dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.

17. Asansörlerin, engelliler ve hareket kısıtlılığı bulunan kişiler için öncelikli

gerekliliklerden olduğu, asansörlerin farklı engel gruplarından kullanıcılar için gerekli donanımlarla monte edilmesi ve işletilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Asansörler için Türkiye'ye özel engellilik sınıfı olmadığı, tüm dünyada geçerli olan standartların takip edilmesi ve uygulanması gerektiği, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ve diğer ulusal mevzuatlarımızın bu anlamda gözden geçirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

18. Asansör Yönetmeliklerine ve standartlara uygun üretim, bakım, piyasa gözetim ve denetimi ile periyodik kontrol uygulamalarında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin etkin koordinasyon zeminlerinin yaratılmasının gerekliliğinden hareketle, asansör alanındaki sorumlu kurum ve kuruluşların (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, yapı ruhsatı vermekle yetkilendirilen kuruluşlar, onaylanmış kuruluşlar, A tipi muayene kuruluşları, asansör montaj ve bakım firmaları, bina yöneticileri, sektör dernekleri ve meslek odalarının) bu sorunların çözümünde bilginin paylaşılmasına önem vermeleri, ortak çalışmalar gerçekleştirmeleri ve işbirliği içinde çalışmalarının gerekliliği vurgulanmıştır.

19. Türkiye'nin iş kazalarında Avrupa ve dünyada ilk sıralarda, ölümlü iş kazalarında ise Avrupa'da birinci sırada olduğu gözetilerek, özellikle işverenler ve çalışanlar olmak üzere işçi sağlığı ve iş güvenliği kültürünün yerleşmesi için başta T.C. Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere ilgili tüm bakanlıklara, işverenlere, işveren örgütlerine, sendikalara, yazılı ve görsel basına, meslek odalarına ve sektörel derneklere önemli görevler düştüğü vurgulanmıştır. ◀

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası
TMMOB Makina Mühendisleri Odası